

Protocol gewenst gedrag Samen op Weg

Inleiding

De Samen op Weg streeft naar een sociaal veilige omgeving voor haar leerlingen, de ouders/verzorgers en het team.

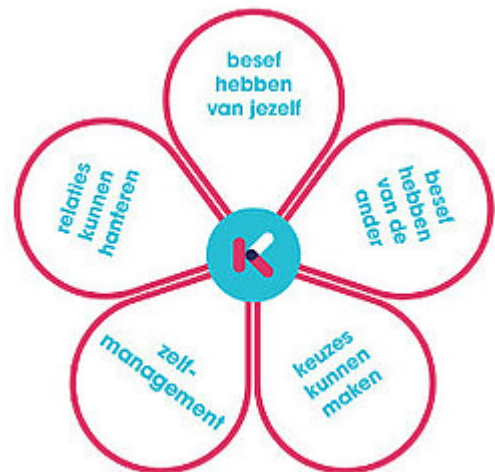
Grensoverschrijdend gedrag, waaronder pesten, is iets dat overal in de maatschappij voorkomt en dus ook bij ons op school. Het is een onderdeel van (a)sociaal gedrag dat wij onder ogen zien en op onze school serieus nemen. Om die reden hanteren wij op school dit protocol voor sociale veiligheid en gedrag, waardoor we op diverse manieren werken aan een sociaal veilig klimaat op school.

Preventieve aanpak

Op de Samen op Weg willen wij dat kinderen en leerkrachten zich veilig voelen. Natuurlijk kunnen we niet alles voorkomen, kinderen leren immers ook door bijvoorbeeld ruzies of conflicten en het oplossen hiervan. We willen kinderen alleen wel laten merken/leren dat er grenzen zijn en dat het consequenties heeft wanneer je hier overheen gaat. Zo leren ze wat wel en niet kan als je bijvoorbeeld boos of verdrietig bent. Het uitgangspunt is dat we met ouders samenwerken om de veiligheid en het gewenste gedrag te realiseren. Een goede relatie en waar nodig regelmatig met elkaar in gesprek gaan dragen daaraan bij.

Op school werken wij met de methode Kwink voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze methode is erop gericht om kinderen vaardigheden aan te leren, waarmee ze zelfstandig kunnen bijdragen aan hun welbevinden en de sociale veiligheid. Kwink werkt met 5 bewezen gedragscompetenties. Deze competenties worden systematisch aangeleerd en dragen bij aan een veilige leer- en leefomgeving. Het gaat om de volgende competenties:

1. Besef hebben van jezelf
 - Kunnen inschatten van je eigen gevoelens
 - Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
 - Een gezond zelfvertrouwen
2. Besef hebben van de ander
 - Empathie
 - Perspectief nemen

- Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
- Sociale signalen kunnen oppakken en interpreteren
- 3. Keuzes kunnen maken
 - Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
 - Bijdragen aan een positief klimaat in je school
 - Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag
- 4. Zelfmanagement
 - Impulscontrole bij stressvolle situaties
 - Omgaan met heftige emoties
 - Doelgericht gedrag
- 5. Relaties kunnen hanteren
 - Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
 - Sociale druk weerstaan
 - Conflicten oplossen

Kwink is een methode die preventief werkt. Veel gedragsproblemen zijn door het aanbieden van goed onderwijs te voorkomen. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Onderzoek bevestigt dat preventie vele malen effectiever en daardoor ook effectiever is dan achteraf (curatief) repareren.

Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige ‘reparatie’ achteraf.

Pesten en Plagen

Ruzie, schelden, een vechtpartij, een plagerij zijn allemaal zaken die op school voorkomen. Toch is er dan niet meteen of persé sprake van pesten.

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen.

Plagen gebeurt incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Plagen mag.

Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en stimuleert het relativeringsvermogen.

Bij pesten ligt dat anders. Pesten heeft de volgende kenmerken:

- Er is een machtsverschil tussen pester en gepeste. Dit machtsverschil kan fysiek zijn, kan met leeftijd te maken hebben, met aanzien en kan ook numeriek zijn (een groep tegen een enkeling). Daarmee heeft pesten een dreigend karakter (in tegenstelling tot plagen).
- Pesten gebeurt systematisch. Er is steeds hetzelfde kind bij betrokken, het speelt zich over een langere periode af (minimaal weken).
- Pesten veroorzaakt schade (psychisch, fysiek of materieel).
- De gepeste is onvoldoende weerbaar. De gepeste kan op eigen kracht het proces niet keren of beïnvloeden.

Uitingen van pesten kunnen verschillend zijn. Vaak vinden ze door elkaar plaats.

Pesten door woorden

Vernederen, dreigen, gebruik van bijnamen/scheldnamen, uitlachen, gemene/geheime briefjes schrijven.

Lichamelijk pesten

Trekken aan kleding, duwen, sjorren, krabben, bijten, haren trekken, achterna lopen, opjagen, opsluiten, schoppen en slaan.

Pesten door uitsluiting

Doodzwijgen, niet reageren op, uitsluiten van spel, niet naast iemand willen lopen, niet meelopen naar huis, niet op verjaardagen mogen komen.

Pesten door materieel kwetsen

Afpakken van spullen, verstoppen of verplaatsen van spullen, kliederen op boeken, schoppen en gooien met een schooltas, fietsband leeg laten lopen, fiets op slot zetten of verplaatsen.

Pesten door afpersing

Dwingen om geld of spullen af te geven, dwingen om iets voor de pesters te doen: snoep of geld meenemen.

Digitaal pesten

Uitschelden via sms, whatsapp, e-mail,, twitter, facebook, foto's van iemand ongevraagd op internet zetten of rondsturen, opzettelijk virus versturen, wachtwoorden hacken of openbaar maken, je digitaal voordoen als een ander en zo misbruik maken van verkregen informatie.

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn over de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Ook minder directe signalen kunnen op pesten duiden:

- Vaak alleen in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind.

Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar de basis van deze signalen ligt.

Wat doen we als het toch mis gaat?

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Kinderen willen spelen met hetzelfde speelgoed, willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept of wil met hetzelfde kind spelen. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven. Is er sprake van meer dan 'last hebben' van elkaar, dan spreken we van grensoverschrijdend gedrag.

Met dit protocol willen we de waarde van gewenst gedrag aanleren bij onze leerlingen. Hiervoor zetten we de gedragsladder in.

Gedragsladder Samen op Weg

Het uitgangspunt van de gedragsladder is het aanleren van gewenst gedrag. We hanteren hierbij 3 basisregels die zichtbaar zijn in de school en in de klaslokalen.

De leerkrachten koppelen ongewenst gedrag altijd aan de gedragsladder. Het doel is om met elkaar 'in groen' te blijven. Bij groen gedrag voelt iedereen zich prettig en veilig. We belonen op school goed gedrag en spreken naar de leerlingen uit hoe dat gedrag eruit ziet. De teamleden zijn hierbij de rolmodellen voor de leerlingen.

Dit zijn de basisregels op de Samen op Weg:

1. Wij blijven van elkaar en elkaars spullen af
2. Uitschelden en uitlachen mag niet
3. We zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen aan de les

Iedereen doet zijn best om zich aan de basisregels te houden. Als het niet lukt, volgen we de fases van de gedragsladder:

Fase 1	Code groen 	We volgen regels
Fase 2	Code geel 	Je overtreedt een van de regels. Je krijgt een waarschuwing. Samen met de meester/juf wordt het uitgepraat of wordt er een tijdelijke oplossing gezocht (bv korte periode werken op een andere plek). Je weet nu dat je gedrag moet veranderen.
Fase 3	Code oranje 	Wij willen dit niet op onze school. Iedereen moet zich veilig voelen en we gaan met respect met elkaar om. Samen met de meester/juf en de leerling wordt er gekeken naar een passende oplossing. *Je zit de rest van de dag in een andere groep of buiten de groep. *Je zit de dag na het incident ook in een andere groep of buiten de groep. *Je krijgt een oranje waarschuwingsblad wat je (samen met de leerkracht) invult. *Ouders worden gebeld
Fase 4	Code rood	Dit gedrag hoort niet op onze school. Je hebt je nu weer niet aan de regels gehouden. Of je gedrag is zo erg geweest, dat we direct actie ondernemen. *Je zit de rest van de dag in een andere groep of buiten de groep.

		<p>*Je bent twee dagen niet welkom in je eigen groep.</p> <p>*Je krijgt een rood waarschuwingsblad.</p> <p>*Ouders worden op school uitgenodigd.</p>
Fase 5	Code paars	<p>Je bent niet meer welkom op school.</p> <p>De directie bepaalt hoe lang dit is.</p> <p>*Schorsing*</p>

In de drive staat bij het onderdeel Grensoverschrijdend gedrag een map Gedragladder. In deze map zit: de werkwijze gedragladder, de gedragladder, een waarschuwingsblad (oranje blad) en een bijhoudblad.

Ieder kind mag elk schooljaar starten met een schone lei.

Fase 1 Groen

- Alle leerlingen en leerkrachten zijn op de hoogte van de basisregels en houden zich hier aan.
- De lessen van Kwink worden door de leerkrachten wekelijks gegeven.
- Het doel is dat de leerlingen in het groen blijven, zodat iedereen zich prettig en veilig voelt. De leerkrachten leven dit voor.

Fase 2 geel

- De leerling overtreedt één of meerdere regels. Er wordt een gesprek gevoerd met de leerkracht en de leerling.
- Het kan zijn dat de leerling even op een andere plek werkt voor een korte periode (bijvoorbeeld een half uur).
- Er wordt een kindgesprek gevoerd. Dit vindt na schooltijd plaats. Ouders worden op de hoogte gebracht middels een bericht in Parro of een telefoontje van de leerkracht. Dit laatste heeft de voorkeur.
- De leerkracht beoordeelt zelf of een aantekening moet worden gemaakt in Parnassys
- De leerkracht houdt zelf bij wanneer een leerling 'in geel' heeft gezeten, hierbij kan rekening gehouden worden met de speciale onderwijsbehoeften van een leerling.
- Als de leerling een aantal malen 'in geel' heeft gezeten, geeft de leerkracht aan dat als de leerling daarna nogmaals de basisregels overtreedt, een oranje blad zal volgen.

Fase 3 Oranje

- De leerling houdt zich niet aan de afspraken, ondanks waarschuwingen, correcties en gesprekken. De leerkracht heeft samen met de leerling een kindgesprek en vanaf groep 4 wordt het oranje waarschuwingsblad ingevuld. Er wordt gekeken naar een passende oplossing. Bij leerlingen in de groepen 1 t/m 3 worden de ouders op gesprek uitgenodigd. Hierbij is de teamleider of directeur aanwezig.

- Vanaf groep 4 geldt dat de rest van de dag de leerling in een andere groep verblijft, met werk. Collega's hebben hun deur open om de leerling in hun klas op te vangen. Bij voorkeur in een groep die 3 tot 4 jaar hoger of lager is.
- Na schooltijd wordt met de leerling en de leerkracht het waarschuwingsblad besproken.
- Ouders worden gebeld door de teamleider/directeur. Bij afwezigheid van de teamleiders belt de Intern Begeleider. Als geen van deze personen op school is, belt de leerkracht zelf.
- Ouders geven binnen twee dagen een reactie en ondertekenen het waarschuwingsblad. In deze fase wordt er altijd een verslag gemaakt in Parnassys. Het waarschuwingsblad wordt ingescand en in Parnassys gehangen.
- De teamleider beslist in samenspraak met de leerkracht of de leerling een dag extra apart moet zitten. Indien nodig wordt de intern begeleider betrokken om te kijken wat nog meer nodig is en om terug te kunnen gaan naar fase groen.
- Het oranje waarschuwingsblad wordt per half jaar maximaal 2x gegeven (anders gaat de leerling door naar rood.): *het eerste half jaar is van augustus/september tot en met januari en van februari tot en met juli.*
- De leerkracht registreert op het bijhoudblad hoeveel oranje bladen zijn gegeven

Fase 4 Rood

- In fase rood is er sprake van een situatie waar grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden. Zie toelichting gedragsprotocol onder het kopje grensoverschrijdend gedrag. De leerkracht vult samen met de leerling het rode waarschuwingsblad in. Dit wordt na schooltijd besproken met de leerling, de leerkracht en de directeur.
- In Parnassys wordt het verslag en het rode waarschuwingsblad gezet.
- In fase rood worden de ouders op school uitgenodigd voor een gesprek met leerkracht en teamleider/directeur. De leerling is ook (voor een deel) bij dit gesprek.
- Minimaal 2 dagen wordt de leerling in een andere groep geplaatst. Bij voorkeur in een groep die 3 tot 4 leerjaren hoger of lager is.
- Een leerling mag maximaal 1x per half jaar een rood blad krijgen. Bij de tweede rode kaart per half jaar volgt fase paars.

Fase 5 Paars

- In fase paars is er sprake van directe onveiligheid of de grens aangegeven in fase rood is gepasseerd. Ouders worden uitgenodigd voor een verplicht gesprek op school. Dit gesprek wordt gevoerd met de directeur en eventueel de clusterdirecteur van SCOPE scholengroep.
- De leerkracht wordt op de hoogte gebracht van de vervolgspraken. Kun je nog terug naar groen? Hoe is het vervolg? Bindende afspraken worden gemaakt.
- De directeur loopt de wettelijke procedure door. De wettelijke procedure is te vinden op de website van de inspectie.
<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/schorsen-en-verwijderen/basionderwijs-schorsen-en-verwijderen>
- Verslaglegging in Parnassys is verplicht.

Voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag:

Oranje

- je niet aan afspraken houden na correcties of waarschuwingen
- slaan, schoppen, bijten, spugen e.d.
- schelden/ schreeuwen
- isoleren (consequent uitsluiten)
- insluiten
- spullen afpakken of kapot maken
- negatieve opmerkingen, ook na meerdere keren waarschuwen
- respectloos reageren tegen de leerkrachten en andere volwassenen
- ongevraagd weglopen

Rood

- dreigen
- doodzwijgen
- afpersen
- filmen zonder toestemming en verspreiden
- lichamenlijk letsel

Direct schorsen

- lichamenlijk geweld naar een leerkracht
- bij situaties wanneer de veiligheid van kinderen ernstig in gevaar komt.
- Bij twee rode bladen per half jaar.

Pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden ook drie basisregels.

We leren onze leerlingen ook om zelf tot oplossingen te komen. Daarom geldt het volgende stappenplan bij pestgedrag.

- Stap 1: Er eerst zelf (samen) uitkomen.
- Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht het probleem aan de meester/juf voor te leggen. Het is knap als hij/zij dat doet.
- Stap 3: De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie/pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
 - ◆ ouders van pester en gepeste leerling worden geïnformeerd en er wordt een aantekening in ParnasSys gemaakt
 - ◆ Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt een gesprek op school met de ouders en krijgt de leerling een oranje blad.
 - ◆ Herhaalt zich dit nogmaals, dan volgt het tweede oranje blad.
- Stap 4: Het pesten stopt niet. De leerling krijgt een rood blad.
- Stap 5: Het pesten stopt nog niet: de leerling komt in paars als dit binnen een half jaar weer gebeurt. Het protocol schorsen en verwijderen gaat in werking.